

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 23 au 27 avril 2023

Souguia n° 89

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

**La valeur des actions et
des Mitsvot d'un enfant (1)**

**Un enfant qui devient Bar-Mitsva au milieu de la Sfirat Haomer
doit-il continuer à compter avec Brakha ?**

Concernant la Sfirat Haomer, l'avis du Bahag est que le compte est une seule et grande Mitsva, ce qui implique que celui qui a loupé un jour ne doit pas continuer à compter. Cet avis n'est pas retenu totalement, mais nous le craignons c'est pourquoi on devra continuer à compter mais sans faire la Brakha.

Les Poskim se sont penchés sur le cas d'un enfant qui est devenu Bar-Mitsva au courant de la Sfirat Haomer, les comptes effectués précédemment sont-ils validés comme s'il n'avait jamais rien loupé et il continuera à compter avec Brakha ? Ou bien puisqu'il n'avait pas la même obligation qu'un adulte, les comptes précédents ne peuvent être liés aux suivants et c'est comme si l'adulte avait loupé le début de la Sfirat ?

Nous étudierons cette Souguia en nous penchant de façon plus générale sur la valeur des actions et des Mitsvot de l'enfant.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאת מתורתך.

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

ת.נ.צ.ב.ה. Yehia ben Zahari

Etudier comment la question est posée par le Minhag Hinoukh.

Le Birkei Yossef et le Chaarei Tchouva sont en Mahloket sur le Din, ils sont présentés ici seulement en introduction, nous développerons au fur et à mesure.

מנחת חינוך פרשת אמור מצוה שו אות א

[...] והנה נראה פשוט לשיטות הראשונים הסוברים דאם לא מנה בלילה יספור ביום. או אם דלג כ"ה יספור אח"כ דלא הפסיד המצוה אין חילוק בין אם שכח או הזיד ולא מנה או שלא היה מחויב למנות כגון קטן שנתגדל בימי הספירה או עבד שנשתחרר ביום מ"מ חייב למנות כי זה אינו מהשלמה שנאמר דאם לא היה חייב א"צ להשלים כמו במס' חגיגה גבי חיגר ועוד כמה מקומות לענין תפלה והבדלה כי דין זה דמונה עם כל ישראל כך המצוה דאין יום א' תלוי בחבירו דאי הי' מטעם השלמה היה צריך להשלים ולמנות גם המנין של אתמול וגם אם שכח בלילה ומונה ביום לשיטה זו לאו השלמה היא אלא המצוה נמשך והוי כמו א' שנשתטה בתחלת ליל פסח דפטור ממצוה ואחר כך נתפקח בלילה בודאי חייב לאכול מצוה דכל הלילה הוא המצוה ואין זה השלמה ה"ה כאן וז"פ.

ולשיטת הראשונים דס"ל אם לא מנה יום א' הפסיד המנין והטעם כמ"ש הרהמ"ח דהם מצוה א' ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון נראה ג"כ בפשיטות דאין חילוק בין אם לא מנה ששכח או הזיד או שלא מנה שהי' קטן עד אמצע הספירה או נשתחרר כיון שלא מנה בטל החשבון ממנו וגם ז"פ. אך אני מסופק לשיטה זו אם הקטן אף על פי שאינו חייב מ"מ מנה כדרך הקטנים או עבד מנה קודם שנשתחרר ג"כ כי רשאי לעשות מעשה ז"ג כמבואר בכ"מ בש"ס ובאמצע נתגדל הקטן ונשתחרר העבד אי מחויב מה"ת למנות בגדלותו ובגירותו בשנה ההוא מי נימא דבחיוב ובפטור תליא מלתא וכיון שהיה פטור אף שמנה מ"מ כיון שמצוה א' היא ומקודם לא נתחייב גם עתה אינו חייב מה"ת ואין כופין אותו למנות ככל מ"ע שבתורה או דלמא כיון שמנה אף שהיה בפטור מ"מ לא בטל החשבון על כל פנים וחייב מכאן ולהבא [...].

ברכי יוסף אורח חיים סימן תפט ס"ק כ

כ. קטן שהגדיל תוך ימי העומר, וכן גר שנתגייר בתוך ימי העומר, וכן אונן לילה ויום שלם שלא נקבר עד אחר צאת הכוכבים, בלילה שניה כל הני מונים שאר ימים בלא ברכה. הרב מהר"ם מזרחי בשו"ת פרי הארץ ח"ג כ"י ס"י ז'לח.

שערי תשובה סימן תפט

וע"ש בבר"י בשם פרי הארץ שקטן שהגדיל תוך ימי העומר וכן גר שנתגייר תוך ימי העומר מונים שאר הימים בלא ברכה ואם נתגייר ביום ראשון לעומר מונה בו ביום בלא ברכה ואח"כ בברכה ע"ש ומ"ש בקטן אין זה לדין שהקטנים שהגיעו לחינוך סופרים ג"כ ומכ"ש מופלא סמוך לאיש ואם לא ספר עד שהגדיל וכבר עברו מימי העומר פשיטא דאינו מברך

Souguia de la Guemarra Houlin

Les actions et les pensées de l'enfant

Selon vous, la Chehita d'un enfant pourrait-elle être théoriquement valide en tant que Mitsva ?

ר' עובדיה מברטנורא מסכת חולין פרק א משנה א

חוץ מחרש שוטה וקטן - דאפילו דיעבד ויודעים הלכות שחיטה אסור לאכול משחיתתו. דתמיד הן מוחזקין לקלקל, שאין בהן דעת: וכולן ששחטו - מדלא קתני ואם שחטו, אלא וכולן ששחטו, משמע דלאו אחרש שוטה וקטן גרידא קאי אלא אף אשאי יודעים בו אם יודע הלכות שחיטה דרישא קאי, דבודקין אותו. ואי ליתיה קמן דלבדקיה, ושחט ואחרים רואין אותו, שחיטתו כשרה. ולית הלכתא כי האי מתניתין. אלא אף על גב דאין אחרים רואין אותו וליתיה קמן דלבדקיה שחיטתו כשרה, דרוב מצויין אצל שחיטה מומחים הן, ואף לכתחלה שוחטין אף על פי שאין אחרים רואין אותו:

משנה מסכת חולין פרק א

א משנה א
הכל שוחטין ושחיטתן כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו בשחיטתן וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה

Les mots du jour à apprendre :

Il a perdu	הפסיד
Compte	מנין
Détériorer	לקלקל

Programme du lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

ת.נ.צ.ב.ה. Yehia ben Zahari

יב: הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ש"ר: שמה קלקלו לא קטני. ואע"ג דצדיעבד קמייירי כדקתני ושחיטתן כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן: אלא שמה יקלקלו. דמשמע דמועדים הם לקלקל: ואם אומרם אין מוסרין להם חולין. כלומר אפי' חולין לכתחלה ואפילו אחרים עומדים על גבן: מאן חנא דלא צעינן כוונה לשחיטה. דהא חרש שוטה וקטן לחמיכה בעלמא מכווני ואין להם דעת להתכוין לשחיטה וקטני וכולן ששחטו וכו' דקאי נמי אחרש שוטה וקטן. והא דפרכינן בריש פירקין (דף 97 ב:) אי נימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מצעי ליה הכי פרכינן אי נימא אחרש שוטה וקטן לחודיה קאי עלה קאי מיניה קא סליק ואם שחטו מצעי ליה: דמן חבירא. (א) בני הישיבה: כדרכה. כהגון: הוא חני לה. דאשכח מתניתא וגרסה: והוא אמר לה הלכה כרבי נתן. הוא אמר לה מדעתו שהלכה כרבי נתן: והא צעינן מוליד ומציא. כדתנן בפרק שני (לקמן ב:): שהלכה וצאה כדרכה. שחתכה צהליכתו והכתה צכותל וחזר וחתכה. והוא הדין נמי דמצי לתרוצי בסכין שיש בו חוץ לזכר

חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן: שמא קלקלו לא קתני אלא שמא יקלקלו אמר רבא "זאת אומרת" אין מוסרין להן חולין לכתחלה: וכולן ששחטו ואחרים רואים אותם שחיטתן כשרה: מאן חנא דלא בעינן כוונה לשחיטה אמר רבא רבי נתן היא דתני אושעיא זעירא דמן חבריא זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה רבי נתן מכשיר וחכמים פוסלין הוא תני לה והוא אמר לה "הלכה כרבי נתן" והא בעינן מוליד ומביא "שהלכה ובאה כדרכה: א"ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן קמן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה א"ל רבי אמי ותיבעי ליה מעשה מ"ש מעשה דלא קא מבעיא ליה דתנן יש להן מעשה מחשבה נמי לא תיבעי ליה דתנן "אין להן מחשבה" דתנן "האלון והרמון והאגוז שחקקום תינוקות למוד בהן עפר או שהתקינום לכף מאזנים טמאין מפני שיש להן מעשה

כמלא נזאר דסגי ליה צהליכתו לחודא כדלקמן (דף 97 ב:) אלא בכל דהו מהדר לאוקומי אפילו צהלמל: קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה. כגון בשחיטת קדשים דצעי כוונה כדילפינן בשמעמא קמיימא דזכאים (דף 97 ב.) ושחט קטן עולה לשמה מי הויא כוונה או לא: אמר ליה רבי אמי. לר' חייא בר אבא ותצעי ליה מעשה אי לא שמיע לר' יוחנן הך מתניתין דלקמן האלון והרמון דתנן בה דיש להן מעשה תצעי ליה נמי אפילו יאזא יש מחשבה עם מעשה המוכיח עליה שכן הוא כגון דקיימא עולה בדרום ואמר הריני מביא לנפון לשחטה לעולה שאינה כשרה בדרום תצעי ליה נמי אי משוי להאי מעשה כוונה או לא: מ"ש מעשה. דפשיטא ליה משום דשמיע ליה הא דתנן צהלון והרמון דיש להם מעשה: מחשבה נמי לא תצעי ליה. ומיפשוט לה מההיא משנה גופה דתנן בה אין להם מחשבה: האלון. פרי הוא שקורין גלאנ"ך: שחקקום. נקבו נקב קטן בצדיהן והוויא האוכל מתוך הנקב: למוד בהם עפר. כדרך שהתינוקות עושין לשחוק: עמאין. מקבלין עומאה: שיש להן מעשה. כגון זה שמעשיהן מוכיחין ללשם כלי נכוונות וגם הם אומרים כן ויש כאן מעשה ומחשבה המורידים אותו לתורת כלי:

הכל שוחטין פרק ראשון חולין יג.

ואין להן מחשבה. כגון מלא לקליפת אגוז כמו שהיה^(א) וחשיב עליה למוד או אפילו מדד זה אלא שלא עשה זה מעשה לשם כליא^(ב) ואם בן דעת חשב עליהן טומאתן במחשבה דתנן (כלים פכ"ה מ"ט) כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה: מחשבה גרידא לא קא מציעא ליה. דשמיע

ליה הא: מחשבתו ניכרת מסוך מעשיו. לפי ראות עיניו אבל אין לנו יודעין אם עשה מעשה זה לשם מחשבה זו: ואסויה ללפון. ולא אמר על שם כך אני מוליכה לשם לפי שאינה כשרה שדרוס: או דלמא מקום הוא דלא איתרמי ליה. לא נראה בעיניו מקום הראשון^(ג): מפני הכנימה. כוונת^(ד) שצפולים ועדשים כמו ותהי הכנס (שמות ה): אין צבי יוסף. דלא ניחא ליה צהאי טל ולא הוה הכשר להורידן לידי טומאתן אם יגע בהם שרץ לאחר זמן דבעינן כי יותן דומיא דכי ית^(ה) דניחא ליה^(ו): ואם נתכוין לכך. בין בשעת העלאה ובין לאחר מכאן קודם שיגב הטל מעליהם: הרי הן צבי יוסף. דהכי^(ז) אמרינן בדוכתא אחריתית^(ח) עודהו הטל עליהן ושמה הרי הן צבי יוסף ואע"פ שלא נתכוין קודם לכן אלא כשראה שמח: העלום חש"ו. מפני הכנימה: אע"פ שנתכוין לכך. לאחר^(ט) שירד הטל עליהם:

מדברי תורה דנמלאו עוקרין אלא להחמיר ולעשות סייג: יש להן מעשה. אם עשו מעשה מוכיח על מחשבתן ופירשו שעל דעת כן עושים וכדפרשינן לעיל^(י) שהציא עולה ללפון ופירש שמפני שדרוס פסול לה הוא מציאה ללפון: ופיצעי ליה מחשבה. שחיטה גרידתא ופירש לשם עולה ושחיטה לאו מעשה מוכיח על המחשבה הוא שכל השחיטות שוות: הכי קא מיבעיא ליה. הא דתנן (כלים פ"ז מט"ו) גבי חקיקת אלון ורמון יש להם מעשה: דאורייתא היא. וסמכין עלה גבי שחיטת עולה ומכשרינן^(יא): או דלמא דרבנן הוא. וחומר^(יב) הוא דאחמור רבנן לשוויה כלי ליטמא אבל גבי עולה דקולא הוא לא: מדרבנן יש לו. ולחומר^(יג) יוגבי היפך בהם דהכשירן: מדאורייתא אין לו. וגבי בעיין קמייתא דעולה לא סמכין עלה: מנין למחשבה

ואין להן מחשבה אמר ליה מחשבה גרידתא לא קא מיבעיא ליה כי קא מיבעיא ליה^(א) מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דהוה קיימא עולה בדרום ואתויה בצפון ושחטה מאי מדאתייא בצפון ושחט איכוין לה או דילמא מקום הוא דלא איתרמי ליה הא נמי אמרה רבי יוחנן חדא זימנא דתנן^(ב) המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהם טל אין צבי יותן ואם נתכוין לכך הרי הן צבי יותן העלום חרש שוטה וקטן אף על פי שנתכוונו לכך אין צבי יותן מפני שיש להן מעשה ואין להן מחשבה וא"ר יוחנן ג"ל^(ג) שאלא שלא היפך בהן אבל היפך בהן הרי זה צבי יותן הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן רב נחמן בר יצחק מתני הכי א"ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן קטן יש לו מעשה או אין לו מעשה אמר ליה רבי אמי ותיבעי ליה מחשבה מאי שנא מחשבה דלא קא מיבעיא ליה דתנן אין להן מחשבה מעשה נמי לא תיבעי ליה דתנן יש להן מעשה הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן ופשיט^(ד) יש להן מעשה ואפילו מדאורייתא אין להן מחשבה ואפי"ן מדרבנן מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו מדאורייתא אין לו ומדרבנן יש לו בעא מיניה שמואל

Les mots du jour à apprendre :

Comme sa façon de faire	קְדַרְכָּהּ
Et tu n'as qu'à lui demander	וְתִבְעֵי לִיָּהּ
Il a eu l'intention	אִפְּוִין

Programme du mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

ת.נ.צ.ב.ה. Yehia ben Zahari

רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק יד הלכה ב

המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהן הטל לא הוכשר, ואם נתכוון שירד עליהן הטל הוכשרו, לפיכך אם העלום חרש שוטה וקטן אף על פי שחישבו שירד הטל עליהן לא הוכשרו שיש מעשה להן דין תורה ואין להן מחשבה אפילו מדברי סופרים, הפכו בהן קטנים על הגג הרי אלו מוכשרין שאם היתה מחשבה של קטן ניכרת מתוך מעשיו מחשבתו מועלת מדבריהן.

Définir la Mahloket entre Rachi et Tosfot

תוספות מסכת חולין דף יב עמוד ב

ותיבעי ליה מעשה - כל הסוגיא פירש בקונטרס דמעשה עם הדבור חשיב מעשה ומחשבה גרידא היינו דבור בלא מעשה ומחשבתו ניכרת מתוך מעשיו היינו מעשה בלא דיבור ואין לשון הש"ס משמע כדבריו דיש להם מעשה משמע מעשה גרידא אף ע"פ שלא אמרו כלום דאת"ל שתלוי באמירה כמו במעשה א"כ כי היכי דקתני יש להם מעשה דהיינו מעשה עם המחשבה ואין להן מחשבה היינו מחשבה גרידא הכי נמי הוה מצי למימר יש להם מחשבה דהיינו מחשבה עם המעשה ואין להם מעשה גרידא ועוד דלמה ליה למינקט כי קא מיבעיא ליה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דקיימא עולה כו' ה"ל למימר כגון אלון ורמון שחקקום סתם ולא פירשו למוד בהם עפר ולכף מאזנים ומיהו לפי המסקנא דבעי מדאורייתא ניחא הא דנקט דקיימא עולה כו' ועוד הא דקתני העלום חרש שוטה וקטן אף על פי שנתכוונו לכך אינן בכי יותן והלא יש מעשה ודבור ובקונטרס דחק לפרש אף על פי שנתכוונו לכך אחר העלאה ואין משמע כן אלא משמע אפילו נתכוונו בשעת העלאה קאמר ועוד אפילו העלום סתם ולא פירשו מפני הכנימה ליהוי בכי יותן לר' יוחנן דאמר מחשבה ניכרת מתוך מעשה מועלת דהיינו מעשה בלא דבור ומיהו שמא אותו מעשה גרע יותר מדאי דשמא מפני הכנימה העלום ועוד קשה מדקאמר או דלמא מקום הוא דלא איתרמי ליה משמע דאי לאו משום דאית לן למיתלי בהכי לא הוה קא מיבעיא לן אף על פי שהוא מעשה בלא דיבור ונראה לפרש דאמירתו לא מועלת ולא מורדת אלא מעשה גמור כגון ההיא דאלון ורמון דפשיטא דהם חוקקים לצורך בית קיבול ולמוד עפר ולכף מאזנים דנקט אורחא דמילתא נקט וה"ה לשום צורך אחר וכיון דאין חוקקים אלא כדי לקבל חשיב מעשה גמור אף על פי שלא פירש ומעשה גרוע כמו ההיא דהעלום חרש שוטה וקטן אינו מועיל דבור כדקתני אף על פי שנתכוונו לכך אינם בכי יותן אבל מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו היינו שמוכיח קצת כגון עולה דקיימא בדרום ואתייה בצפון ושחטה קמיבעיא ליה אי חשיב מעשה שכן נראה יותר שלכך נתכוין ומהני אף על פי שלא פירש או דילמא לאו מעשה גמור הוא שאני יכול לתלות משום דמקום הוא דלא איתרמי ליה ואפילו פירש לא מהני כי ההיא דהעלום ופשיט מההיא דקא"ר יוחנן אם היפך בהן הרי הן בכי יותן אף על פי שגם שם יש לתלות קצת מפני הכנימה כדי שיצא לצד השני אלא שיותר ראוי לתלות מפני הטל כיון דלאחר שירד הטל מצד אחד מהפך לצד אחר אבל העלאת קטן סתם לא הוי בכי יותן ואפילו העלאת גדול סתם שמא לא היתה מועלת ואין לדקדק מפני הכנימה אינן בכי יותן הא סתמא הרי הוא בכי יותן דאדרבה דייק מסיפא דקתני אם נתכוונו לכך הרי הם בכי יותן הא סתמא אינן בכי יותן [...]

משנה למלך הלכות טומאת אוכלין פרק יד הלכה ב

[...] הכלל העולה דבג' דינים פליגי התוספות ורש"י **האחד** הוא מעשה גמור בלא אמירה דלדעת התוספות הוא מן התורה ולרש"י מדרבנן **והשני** מעשה שאינו גמור ואמירה דלדעת התוספות הוא מדרבנן ולרש"י מן התורה **והשלישי** מעשה גרוע ואמירה דלדעת התוספות אינו בכי יותן אפילו מדרבנן ולרש"י הוי בכי יותן מדרבנן. [...]

Les mots du jour à apprendre :

Est considéré	חשיב
Purement, simplement	גרידא
Il lui pose la question	קמבעיא ליה

Programme du mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

ת.נ.צ.ב.ה. Yehia ben Zahari

Selon le Kovets, l'action d'un enfant a-t-elle une valeur de Mitsva ?

קובץ הערות סימן סו סעיף ו

ו) ובהא דקיי"ל [גיטין נ"ט ע"א] הפעוטות מקחן מקח, והוא תקנת חכמים משום כדי חייהן, אבל מצינו השיעור הזה בדאורייתא, אמר (רבא) [ר' אמין], לדברי ר' יוסי קטנה חולצת משהגיעה לעונת הפעוטות [יבמות ק"ה ע"ב]. וביאור הדברים, דשני דינים ישנם בקטן: א) קטן שלא הגיע לכלל דעת הרי הוא שוטה. ב) קטן פיקח שאנו רואין שיש לו דעת כגדול, ומ"מ אין מעשה קטן כלום, והוא גזה"כ, מדכתיב איש ולא קטן, שאין כח במעשה קטן לפעול חלות קנין או קידושין, כדאיתא בירושלמי פ"ד דמעשר שני ה"ג, הכל מודים שאין מתנתו מתנה, דכתיב כי יתן איש, מתנת איש מתנה ואין מתנת קטן מתנה. וכן לענין קידושין, פירש"י בפרק המדיר [כתובות ע"ג ע"ב ד"ה קטן] קטן אין קידושיו כלום, דלאו בר קיחה הוא, כי יקח איש כתיב. וכן לענין חליצה, למ"ד [יבמות שם] דמקשינן אשה לאיש, אין קטנה חולצת אפילו יש בה דעת כגדולה, אבל לר' יוסי דלא מקיש אשה לאיש, ליכא גזה"כ לפסול משום קטנות, אלא דצריך שיהא בה דעת, וכיון שמצינו בתקנת חכמים הפעוטות מקחן מקח, היינו שחכמים תיקנו שיעיל קנין קטן ואין צריך איש, אבל מ"מ צריך שיהא בו דעת שלא יהיה בכלל שוטה, וזהו שיעורא דפעוטות, ומזה למד רבא לדאורייתא לר' יוסי, דקטנה חולצת משהגיעה לעונת פעוטות, והוא שיעור דאורייתא היכא דליכא גזה"כ דגדול דוקא.

Souguia de Kafao Ched Véakhal Matsa

Si une personne qui a une absence psychologique momentanée mange la Matsa, il n'est pas quitte et devra manger à nouveau car la Mitsva n'est pas valide. Peut-on comparer l'enfant à cet état ? Quelles sont les deux façons d'expliquer du Tourei Even et du Avnei Nezer ?

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ו הלכה ג

אכל מצה בלא כונה כגון שאנסוהו גוים או לסטים לאכול יצא ידי חובתו, אכל כזית מצה והוא נכפה בעת שטותו ואחר כך נתרפא חייב לאכול אחר שנתרפא, לפי שאותה אכילה היתה בשעה שהיה פטור מכל המצוות.

מגיד משנה הלכות חמץ ומצה פרק ו הלכה ג

אכל מצה בלא כונה וכו'. בראש השנה פ' ראוהו בית דין (דף כ"ט). שלחו ליה לאבוה דשמואל כפאו ואכל מצה יצא כפאו מאן אילימא כפאו שד והתניא עתים חלים עתים שוטה כשהוא חלים הרי הוא כפקח לכל דבריו כשהוא שוטה הרי הוא כשוטה לכל דבריו אמר רב אשי לא צריכא שכפאוהו פרסיים וכו' ע"כ. ופסק רבינו כן. וראיתי מי שכתב שהטעם שכיון שהוא יודע שהלילה הוא פסח והוא חייב באכילת מצה יצא אף על פי שלא נתכוון לצאת ונאנס באכילתה אבל אם היה סבור שהוא חול ואכלה או שהיה סבור שאין זה מצה ואכלה לא יצא וזהו שלא הזכירו בגמרא אלו הצדדין. ודברי טעם הן:

טורי אבן מסכת ראש השנה דף כח עמוד א (Facultatif)

אילימא כפאו שד והא תניא עתים חלים וכו'. כבר כתבתי בפני דה"פ ואמאי יצא בכפאו שד כיון דבאותו שעה הוה שוטה ופטור מן המצות אכילה דאותו שעה לאו כלום הוא וכי הדר ה"ל חלים באותו לילה ונעש' בר חיוב צריך לחזור ולאכול ואכילה קמייתא לא פטרתו כיון דלא היה באותו שעה בר חיוב מצות. אבל אין לפרש דה"פ דכשהוא שוטה הרי הוא כשוטה לכל דבריו ופטור מן המצות ה"ל דיחוי ואי בתחילת ליל פסח כפאו ונעש' שוטה ופקע חובת מצוה מיני' אף על פי שחזר וחלים באותו לילה לא הדר חיוב אכילת מצה עליו דהואיל ואידחי בשטותו אידחי לאחר מכאן אפי' כי קחזר וחלים, וכ"ש אי כפאו בתוך ליל פסח ובכניסת הלילה היה בריא אף על פי שחזר וחלים באותו לילה דגרע טפי דה"ל נראה ונדחה דגרע מדחוי מעיקרא כדאמר בפ"ג דסוכה גבי הדס שהיה ענביו מרובים מעליו דפסול ומאי יצא דקאמר הא לאו בר חיוב מצה הוא כלל באותו ליל פסח לגמרי. ואף על גב דהתם הוי בעי' דלא אפשיט' אי יש דיחוי לגבי מצות או לא ה"מ בדיחוי החפץ ההוא הראוי למצוה זו אבל בדיחוי דגברא שנדחה מחיוב המצוה גרע טפי ולכ"ע אפי' דיחוי מעיקרא גבי גברא הוה דיחוי, ולא דמי להא דאמרי' בפ"ג דיבמות (דף

לג ע"א) כגון דאייתי ב' שערות בשבת אתיא ליה שבת זרות בהדי הדדי ולא אמרינן הואיל ואידחי מאיסורא דשבת זה קודם דאייתי ב' שערות אידחי לגמרי אפי' בטר דאייתי. דשאני שבת דמצוותו רמי עלי' כולי יומא ואפי' אי שמר תחילתו חייב לשמרו עד סופו ואין תחילתו פטור סופו וכל רגע ממנו חיובא בפני עצמו הוה מש"ה אין סופו נידחי' אף על גב דבתחילתו לא היה בר חיובא. אבל אכילת מצה אין קיום מצותו אלא שעה אחת ובאיזה שעה מן הלילה שאכל כזית פטורו לגמרי וכיון שהוא פטור בתחילתו כגון שהיה שוטה או קטן אעפ"י שנשתפה באותו הלילה או אייתי ב' שערות והגדיל הואיל ונדחה בתחילתו אידחי לגמרי אפי' בטר שנתחייב ושוב לא חל עליו חיוב מצה לגמרי. דא"א לומר כן דכל כה"ג לא שייך לומר דיחוי מחמת דגברא לא היה בר חיוב בתחילת חלות חיוב המצוה, והא חגיגה למ"ד בפ"ק דחגיגה (דף ט') כולן תשלומין זה לזה חיגר ביום א' ונתפשט ביום ב' חייב ולא אמרינן הואיל ונדח' ביום א' ידחה לגמרי ואפי' למ"ד כולן תשלומין דראשון מודה דחיגר ביום ראשון בתחילתו ובסופו בו ביום נתפשט דחייב ולא אמרינן הואיל ואידחי ידחה. א"ו הא דפריך מעתים חלים היינו כדפרי' דאם חזר וחלים אינו נפטר במה שאכל בהיותו שוטה. ומכאן ק"ל על מש"כ הרמב"ם (קפא) (בפ"ה מה' קרבן פסח) גר שנתגייר בין פסח ראשון לפסח שני וכן קטן שהגדיל בין ב' פסחים חייבין לעשו' פסח שני ואם שחטו עליו בראשון פטור ואמאי פטור כיון דבראשון לאו בר חיוב היה שהיה עודנו קטן: (אבני מילואים)

שו"ת אבני נזר חלק אורח חיים סימן תקלט

שאלה. קטן שהגדיל בתוך ימי הספירה. אם יספור מכאן ואילך בברכה או בלא ברכה. והביאני לידי ספק זה יען שמעתי קול הברה שאחד מן הגדולים ז"ל אשר לפנינו הורה לספור בלא ברכה. אך איננו בבירור אם הורה כן. ונחזי אנן:

א) תשובה. בראש השנה (דף כ"ח ע"א) כפאו ואכל מצה יצא. ופריך עלה כפאו מאן אילימא כפאו שד והתניא עתים חלים עתים שוטה כשהוא חלים הרי הוא כפיקח לכל דבריו כשהוא שוטה הרי הוא כשוטה לכל דבריו. אלא שכפאו פרסיים. והנה מבואר בכפאו שד לא יצא וכשחוזר לחלמותו מחוייב לאכול מצה פעם אחרת. וכן כתב הרמב"ם פרק ו' מהלכות חמץ ומצה הלכה ג' אכל כזית מצה והוא נכפה בעת שטותו ואחר כך נתפא חייב לאכול אחר שנתפא לפי שאותה אכילה הי' בשעה שהי' פטור מן המצוות עכ"ל. ומבואר דמצוה שעשה בעת שהי' פטור מן המצוות לא הוי מצוה כלל. והכי נמי הספירה שספר בקטנות אינה נחשבת ספירה. ושוב תלוי במחלוקת הפוסקים אם לא ספר יום אחד אם מחוייב לספור שאר ימים וסופר בלא ברכה:

ב) וראיתי להטורי אבן שם כתב טעם אחר משום דמעשיו של שוטה כמתעסק דיינינן ליה כדאיתא בחולין [יב ע"ב] דקטן ששחט עולה פסול כמו מתעסק בקדשים שלא ידע שהוא קודש. והכי נמי כאילו לא ידע שזה מצוה והיום יום טוב. וטעם זה נוכל לומר גם כן בספירה. הגם דלכאורה לא דמי דהא חרש שוטה וקטן יש להם מעשה ואין להם מחשבה. והיינו אם המעשה עצמה מוכיח על מחשבתו כגון שחוקק אגוז לשם כלי נעשה כלי. אבל אם שחט קרבן שאין שחיטתו מורה שלשם קרבן שחט הוי מתעסק. ואף שאומר בפה ששוחט לשם קרבן. השחיטה לשם קרבן חשיב מחשבה לבד. והתינוח בשחיטת קרבן שהמעשה והדיבור שני דברים. וכיון שאין המעשה בעצמה מוכיח לא מהני. אבל הכא שדיבור הספירה הוא המעשה. וספירתו מוכיח על עצמה שיודע מה הוא סופר הוי כמו יש להם מעשה ומהני. כן יש לחלק. אך אכתי למה דקיימא לן מצוות צריכות כוונה ואינו מוכח שסופר לשם מצוה. ואי משום הברכה שמוכיח והרי הברכה אינו עצם הספירה. ושוב דומה לאומר בעת שחיטת הקרבן שלשם קדשים שוחט דלא מהני:

Les mots du jour à apprendre :

Enfant de bas âge	פְּעוּט
Il l'a forcé	כְּפָאוּ
Prouve	מוֹכִיחַ

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

ת.נ.צ.ב.ה. Yehia ben Zahari

Le Rambam est Possek que si un père de famille a dédié le Korban Pessah' aussi à un des enfants, ce dernier n'aura pas d'obligation de Pessah' Chéni s'il devient adulte entre temps. Est-ce contradictoire avec le Din précédent ?

Y a-t-il une contradiction entre les deux explications rapportées au nom de Rav de Brisk ?

רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ה הלכה ז

גר שנתגייר בין פסח ראשון לפסח שני, וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים, חייבין לעשות פסח שני, ואם שחטו עליו בראשון פטור.

כסף משנה הלכות קרבן פסח פרק ה הלכה ז

[ז] גר שנתגייר בין פסח ראשון לפסח שני וכו'. בר"פ מי שהיה טמא פלוגתא דרבי ור' נתן ופסק כרבי מחבירו. ומ"ש ואם שחטו עליו בראשון פטור. איכא למידק אטו קטן בר חיובא ופיטורא הוא. וכתב הר"י קורקוס ז"ל דכיון דרחמנא רבייה לקטן שישחטו עליו וממנין אותו נפטר הוא בכך מן השני:

חדושי ר' חיים הלוי הלכות קרבן פסח פרק ה הלכה ז

וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייבין לעשות פסח שני ואם שחטו עליו בראשון פטור עכ"ל. והכסף משנה הקשה אטו קטן בר חיובא ופטורא הוא, וכוונתו היא מהא דמבואר בר"ה דף כ"ח [ע"א] דאם אכל מצה כשהוא שוטה ונשתפה לא יצא ידי חובת מצה, כיון דהיה אז בר פטורא בשעת קיום המצוה, והוא הדין בקטן אם אכל מצה דלא יצא ידי חובתו לכשהגדיל, וא"כ מאי שנא בפסח דפטור לעשות פסח שני לכשהגדיל, ואיך מיפטר במה ששחטו עליו בראשון, כיון דהיה אז פטור מפסח, ותירץ הכסף משנה בשם הר"י קורקוס דכיון דרחמנא רבייה לקטן שישחטו עליו וממנין אותו נפטר הוא בכך מן השני עכ"ד, וקשה דהא מסקינן בנדריים דף ל"ו דשה לבית לאו דאורייתא, והדרה קושית הכסף משנה לדוכתה.

ואשר יראה לומר בדעת הרמב"ם, דשאני פסח ממצה, דבפסח הא מלבד מצות הפסח שעליו הא יש בזה עוד דין הקרבת קרבן, מה שהוא קרבנו וקרב עבורו ועולה לו, ככל הקרבנות שקרבים ועולים לבעליהן, ובחרש שוטה וקטן הרי לא מצינו רק דאינם בני מצות, ומשום דלאו בני חיובא ואזהרה נינהו, אבל אינם מופקעים מעצם הדינים, ואם הם פטורים ממצות הפסח, אבל מ"מ בני קרבן פסח נינהו, ופסחם קרב עליהן ועולה להם לשם פסח ככל הקרבנות שעולין לבעליהן, וכדתנן יתום ששחטו עליו אפטרופסין יאכל במקום שהוא רוצה, ומבואר בסוגיא שם דהיינו משום דאיזה פסח שירצה הרי הוא מנוי עליו, הרי להדיא דחייל על הקרבן דין מינוי ובעלים של פסח, וכן תניא התם אדם שחט את פסחו ע"י בנו ובתו הקטנים, והיינו משום דמדין הקרבת פסח לא הופקעו. ולפי זה הרי שפיר פסק הרמב"ם דקטן שהקריבו עליו בראשון פטור מפסח שני, דאף אם נימא דליכא בפסח שהקריבו עליו דין קיום מצוה כלל, אבל מ"מ מאחר שהקריב מיהא את הפסח וקיים דין הקרבתו, שוב אין עליו עוד חובת פסח, כיון דקיים מיהא דין עשייתו, משא"כ במצוה דאין באכילתה שום חלות דין מלבד קיום המצוה, א"כ בחרש שוטה וקטן דלאו בני מצות נינהו, ממילא לא קיימו שום דבר, וע"כ כל שהגדיל או נתפתח ונשתפה חייב במצות מצוה, כיון דאכתי לא קיימו דבר בדין אכילת מצוה. ובאמת נראה, דגם בדין קיום המצוה חלוק מצוה מפסח, דבפסח עיקר המצוה חלה על החפצא של מעשה המצוה, שהוא הקרבת הקרבן שעולה לו, דבזה שהקרבן עולה לשם בעליו הוי קיום המצוה שבו ממילא, ובכה"ג דקיום המצוה נעשית ממילא, שוב הדר דינא דחייל דין קיום המצוה גם בחרש שוטה וקטן, כיון דמעיקר הדינים לא הופקעו, משא"כ במצות אכילת מצוה, דבעצם מעשה המצוה דהוא אכילת המצוה ליכא שום חלות דין על החפצא, ורק דחובתו בהמצוה היא דמשויה ליה לקיום מצוה, וע"כ שפיר אמרינן דבחרש שוטה וקטן דלאו בני חיובא נינהו ממילא ליכא בהו גם דין קיום מצוה כלל. ולפי"ז מיושב היטב הא דפסק הרמב"ם דלכשהגדיל פטור מפסח שני כיון דקיים גם מצות פסח, משא"כ במצוה דליכא קיום מצוה בחרש שוטה וקטן, ע"כ מתחייבין בה לכשנעשו בני חיובא, וכמו שנתבאר. [...]

ברם בספר רשימות שיעורי הגרי"ד סולובייצ'יק על מסכת סוכה הביא שמועה אחרת בשם הגר"ח שאמר: "אע"פ שאין הקטן חייב במצוות יש לקטן קיום המצוה. ובכך תירץ את שיטת הרמב"ם שקטן שאכל מפסח ראשון והגדיל פטור מפסח שני, משום שפסח שני מוטל דווקא על מי שלא קיים את המצוה, אבל קטן זה קיים את מצות הפסח".

רשימות שיעורים (רי"ד סולובייצ'יק) מסכת סוכה דף מו עמוד ב

שם. רש"י ד"ה תינוקות דוקא כו' שלא הוקצה למצוה גמורה וכו'. הגר"ח זצ"ל אמר אף על פי שאין הקטן חייב במצוות יש לקטן קיום המצוה. ובכך תירץ את שיטת הרמב"ם (פ"ה מקרבן פסח הל"ז) שקטן שאכל מפסח ראשון והגדיל פטור מפסח שני משום שפסח שני מוטל דוקא על מי שלא קיים את המצוה אבל קטן זה קיים את מצות הפסח (27). כך גם הסברנו פעמים רבות את פסק הש"ע שקטן שמדליק את נרות החנוכה מוציא את אנשי הבית אבל אינו מוציא אחרים במקרא מגילה (או"ח תרע"ה ס"ג, תרפ"ט ס"ב), כי בקריאת המגילה רק בר חיובא מוציא אחרים. לעומת זאת מצות נרות חנוכה תלויה בקיום המצוה ובהדלקת חפצא של נרות חנוכה בעבור הבית, וע"י הדלקת הקטן הויין הנרות חפצא של נרות חנוכה בעבור הבית וממילא יוצאים אנשי הבית. ברם מפירש"י שלפנינו משמע שאין קיום מצוה לקטן כלל ולפיכך אין אתרוגו מוקצה. ולפי"ז אין אתרוגו של קטן מוקצה כלל דאין לו מצוה.

Les mots du jour à apprendre :

S'est converti (masc.)	נתגַּיַר
Objet	חֶפְצָא
Il a répondu	תִּירַץ

Biographies

Tourei Even - טורי אבן

Rav Aryeh Leib Ben Acher Ginzburg (selon certains ce n'est pas son nom de famille), surnommé "Baal Hatosfot", connu de façon plus célèbre sous le nom de Chaagat Ariyeh, est né en Lituanie environ en 1695. Considéré comme l'un des Grands de sa génération, il fut Rav et Roch Yechiva à plusieurs endroits en Lituanie, célèbre pour son génie particulier. En 1750, il est nommé Rav de Voloz'in, (il fut le Rav du célèbre Rabbi H'aïm Mivoloz'in) où il écrivit le Chaagat Ariyeh (Commentaires Halah'iques sur le Choulh'an Aroukh Orakh H'aïm), sur lequel il témoigne ne pas avoir inclus les nombreux développements de Pilpoul échangés avec ses élèves ... Il devint le Rav à Metz en France en 1765, mais une dispute avec sa congrégation l'amena à refuser de donner quatre sermons par an. Malgré cela, il conserva son poste jusqu'à sa mort à Metz le 23 juin 1785, et surtout il fut le Roch Yechiva pendant plus de 20 ans.

Il écrivit aussi le Tourei Even et le Guevourat Ari, commentaires sur le Talmud.

Avnei Nezer - אבני נזר

Rabbi Avraham Bornshtein (1838-1910) fut un grand Possek en Europe connu sous le nom de son responsa le Avnei Nezer. Né en à Bendzin en Pologne, il est descendant du Rama et du Chakh et le fils de l'auteur du Agoudat Ezov. Son fils est le célèbre Chem Mishmouel.

Dès son plus jeune âge, doté d'une mémoire phénoménale, il est reconnu comme un prodige et écrit des H'idouchim alors qu'il n'a que dix ans ! En 1852 il épouse la fille du célèbre Rabbi de Kotsk, et devient dès lors un fervent Talmid. Il est nommé Av Beit Din de Sochatchov et des milliers de H'assidim se rapprochent lui afin de puiser de ses lumières. Il devient le fondateur et premier Rabbi de la dynastie hassidique Sochatchover. Il faisait preuve d'une immense dévotion envers ses étudiants, avec lesquels il étudiait pendant huit heures chaque jour, donnant plusieurs shiourim (conférences) au cours de chaque journée. Dans son introduction à son livre, le célèbre Iglei Tal, il a noté qu'il consacrait toutes ses énergies à l'enseignement de la Torah à ses élèves.

Ses deux grands ouvrages sont le Avnei Nezer, un responsa en 7 volumes sur le Choulh'an Aroukh, et le Iglei Tal sur Shabbat, qui est devenu un incontournable dans les Batei Midrash.

Liste des 89 Sougiot étudiées sur Matmidim

Sougiot de Brah'ot			Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah	14. Brah'a sur un interdit	33 -34. Birkat Hagomel	Hanouka 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2) Pourim 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim 85. Zakhor et Méh'iyat Amalek Pessah 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes 86. 87. 88. Vente du Hamets Sefirat Haomer 21. Un seul grand compte 89. Un enfant qui devient adulte au milieu de la Sfira Roch Hachana 35. Les trois Livres Soukot 36. Mitstaer
2. Choméa Kéoné	15. Anigrone	38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit	
3. Arévout	17. Birkat Haguefen	39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli	
4. Kavana dans le Chema	18. Natei Inchei	40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot	
5. Position pour le Chema	19. Birkat Haréah'	41. Hatov Véhamétiv sur le vin	
6. Méah Brah'ot	22. Les jus	42. Cheva Brah'ot (1)	
7. Amen Yetoma	23. Trima	43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot	
9. Les quantités pour les Brah'ot	24. Pat Kisnin (1)	46. Birkat Halevanah	
10. Les Brah'ot de consommation	25. Pat Kisnin (2)	47-49. H'azarat Hachats'	
11. Brah'a Chééina Tsrih'a	26. Les Apéritifs		
12. Ikar Vétafel	27-31 Zimoun		
13. Mééin Chaloch	32. Tefilat Haderekh		
Sougiot générales			
37. Bal Tossif	54. Mitsvot lav lihanot nitanou	71. 72. Haossek Bamitsva	
50. Tokh Kédé Dibour	55-56. Mitsvat Assei	Patour Minhamitsva	
51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera	Chehazman grama	89. Les actions de l'enfant	
53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o	57. Zerizim makdimim lemitsvot		
Chabbat – Meleket Mah'chevet			
59. 60. 61. Mit'assek	65. à 68. Psik Réchek	75. 76. 77. 78. 79. Grama	
62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven	69. 70. Melakha chééina tsrikha légoufah	80. Chinouy	
Hachkafa- pensée juive		Yorei Dé'ah	
81 à 84. Tsaar Baalei Haim		73. 74. Maaser sur les gains	